

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»
Педагогічний факультет
Кафедра дошкільної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор

С. О. Омельченко

27 червня 2022 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ДОШКІЛЬНА ОСВІТОЛОГІЯ»
підготовки здобувачів другого (магістерського)
рівня вищої освіти
спеціальності 012 Дошкільна освіта
за освітньо-професійною програмою «Дошкільна освіта»
мова навчання українська

Слов'янськ – 2022 р.

Розробник:

Курінна С. М. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної освіти ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Рецензенти:

Коношенко С. В. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри кафедри соціальної роботи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Панасенко Е. А. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Робоча навчальна програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри дошкільної освіти

Протокол № 12 від «27» червня 2022р.

Завідувач кафедри С. М. Курінна

Погоджено групою забезпечення спеціальності 012 Дошкільна освіта

Керівник групи забезпечення Ю. В. Кахіані

Затверджено та рекомендовано до впровадження
вченою радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»
«27» червня 2022 р
протокол № 9

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Обов'язкова	
Загальна кількість годин – 120	Рік підготовки:	
	1-й	1-й
	Семестр	
	1-й	1-й
	Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: контактних – 4 самостійної роботи студента – 3	20 год.	14 год.
	Практичні	
	10 год.	8 год.
	Самостійна робота	
	90 год.	98 год.
	Вид контролю: екзамен	

Метою вивчення навчальної дисципліни «Дошкільна освітологія» є формування знань змісту основних дефініцій дошкільної освітології та причинно-наслідкових зв'язків між ними на підставі вивчення першоджерел з класичної і сучасної науки та ознайомлення з передовим педагогічним досвідом. Набуття вмінь моделювати загальну освітню стратегію, стратегічне цілепокладання відповідно до визначених й проаналізованих педагогічних проблем; теоретично обґрунтовувати та практично опанувати провідними видами роботи з дітьми дошкільного віку за ключовими напрямками.

**2. Матриця компетентностей, програмних результатів навчання, методів навчання,
методів контролю з навчальної дисципліни «Дошкільна освітологія»**

Компетентності, які формуються з посиланням на шифр відповідно до освітньої програми	Програмні результати навчання з посиланням на шифр відповідно до освітньої програми	Методи навчання	Методи контролю
<p>ЗК - 1 Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p>ЗК – 2 Здатність генерувати нові ідеї (креативність)</p> <p>ЗК - 4 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК - 6 Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.</p> <p>ЗК – 8 Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях</p> <p>ЗК - 9 Здатність шляхом самостійного навчання освоїти нові науково-педагогічні теорії.</p>	<p>ПРН - 1 Критично осмислювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування дошкільної освіти в Україні.</p> <p>ПРН – 2 Впроваджувати інформаційні та комунікаційні технології і генерувати нові ідеї в організації освітнього процесу закладів дошкільної освіти різного типу</p> <p>ПРН - 3 Встановлювати взаємодію з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців та батьками з метою забезпечення якості дошкільної освіти, реалізації дослідницьких та</p>	<p>Розповідь, пояснення, демонстрування, інструктаж, навчальна дискусія, ілюстрування, аналіз психолого-педагогічної літератури, тренінгові вправи, ігри, розігрування ситуацій, психологічні етюди, психологічні задачі, інтерактивні онлайн-ігри.</p> <p>Проведення діагностичних методик, інтерпретація та аналіз отриманих даних.</p> <p>Аналіз наукової літератури.</p>	<p>Завдання для вхідного, поточного та підсумкового контролю, взаємоконтролю (взаємооцінювання), самоконтролю (рефлексія, самооцінювання), тестового контролю, усного, письмового опитування, оцінювання самостійної роботи (наукове повідомлення, доповідь, кросворд, мультимедійна презентація, ведення щоденнику спостережень, розробка конспектів тренінгів), екзамен.</p>

<p>СК – 3 Здатність до психолого-педагогічного керівництва особистісним розвитком дітей раннього і дошкільного віку, зокрема дітей з особливими освітніми потребами</p>	<p>інноваційних проєктів. ПРН – 7 Знати і використовувати в практичній діяльності законодавчу базу дошкільної освіти.</p>		
<p>СК – 5 Здатність створювати та впроваджувати в практику наукові розробки, спрямовані на підвищення якості освітньої діяльності та освітнього середовища в системі дошкільної, зокрема, інклюзивної освіти</p>	<p>ПРН - 8 Виявляти та відтворювати в практичній діяльності вихователя закладу дошкільної освіти передовий педагогічний досвід та результати досліджень.</p>		
<p>СК - 7 Здатність до організації співпраці закладу дошкільної освіти з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців до партнерства з батьками.</p>	<p>ПРН - 10 Володіти вміннями й навичками аналізу, прогнозування, планування, організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії</p>		
<p>СК - 8 Здатність здійснювати нормативно-правове регулювання діяльності закладу дошкільної освіти, керуючись законодавчими документами та</p>	<p>ПРН - 18 Ідентифікувати причинно-</p>		

<p>основами професійної етики. СК – 10 Здатність організовувати науково-методичну та інноваційну діяльність в системі дошкільної освіти СК – 14 Здатність брати участь у створенні, координації та реалізації комплексних міжвідомчих програм для підвищення управління якістю освіти, в тому числі для осіб з особливими освітніми потребами</p>	<p>наслідкові зв'язки розвитку суспільства. ПРН - 20 Розробляти шляхи формування сприятливого соціально-психологічного клімату в педагогічному колективі та у взаємодії з батьками, управляти конфліктною ситуацією, застосовувати структурні і міжособистісні методи подолання і попередження конфліктів. ПРН-27 Виявляти навички до самовдосконалення, самоосвіти та самореалізації в професійній діяльності</p>		
---	--	--	--

3. Структура навчальної дисципліни

Назва теми	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	усього	зокрема			усього	зокрема		
		л	п	с.р.		л	п	с.р.
Тема 1. Становлення і розвиток «освітології» як науки.	12	2	-	10	25	2	-	18
Тема 2. Основні шляхи розвитку дошкільної освіти в Україні.	16	2	2	12	12	2	2	12
Тема 3. Державні та альтернативні програми розвитку дітей раннього і дошкільного віку.	16	2	2	12	16	2	2	12
Тема 4. Провідні напрями наукових досліджень в дошкільній освітології	12	2	-	10	-	-	-	-
Тема 5. Розвивально-ігрове середовище в умовах родинного виховання та ЗДО.	12	2	-	10	21	2	-	18
Тема 6-7. Сучасні технології розвитку, навчання й виховання дітей дошкільного віку. Використання вищезазначених технологій в дошкільній освітології.	18	4	2	12	12	2	2	12
Тема 8. Освітні інновації та їх характеристика в дошкільній освітології. Поняття «інноваційна культура», «інтерактивне навчання і виховання», їх сутність та структура.	13	2	2	9	13	2	2	9
Тема 9. Формування у вихователів педагогічної рефлексії як умови реалізації принципів педагогіки розуміння.	19	2	2	15	21	2	-	15
Тема 10. Тестовий контроль	2	2	-	-	-	-	-	-
Усього	120	20	10	90	120	14	8	98

4. Програма навчальної дисципліни

4.1. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1.	Становлення і розвиток «освітології» як науки	2	2
2.	Основні шляхи розвитку дошкільної освіти в Україні	2	2
3.	Державні та альтернативні програми розвитку дітей раннього та дошкільного віку. Провідні нормативні документи виховання дітей дошкільного віку з особливими потребами	2	-
4.	Провідні напрями наукових досліджень в Дошкільній освітології України	2	2
5.	Розвивальне предметно-ігрове середовище в умовах родинного виховання та ЗДО	2	2
6-7.	Сучасні технології розвитку, навчання й виховання дітей дошкільного віку. Використання вищезазначених технологій в дошкільній освітології	4	2
8.	Освітні інновації та їх характеристика. Поняття «інноваційна культура», «інтерактивне навчання і виховання», їх сутність та структура	2	2
9	Формування у вихователів педагогічної рефлексії як умови реалізації принципів педагогіки розуміння	2	2
10.	Тестовий контроль	2	-
	Усього	20	14

4.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1.	Концептуальна та стратегічна складова розвитку дошкільної освітології в Україні Нормативно-правове підґрунтя дошкільної освіти. Програми розвитку дітей раннього і дошкільного віку	2	2
2.	Різноманітність наукових досліджень в Дошкільній освітології Проектування розвивального предметно-ігрового середовища в умовах родинного виховання та ЗДО	2	2
3.	Технологічна складова розвитку, навчання й виховання дітей дошкільного віку	2	2
4.	Використання інтерактивного навчання і виховання в роботі з дітьми дошкільного віку	2	2

5.	Використання рефлексії як умови реалізації принципів педагогіки розуміння сучасного вихователя ЗДО	2	-
	Усього	10	8

4.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1.	Концептуальна та стратегічна складова розвитку дошкільної освітології в Україні	15	20
2.	Нормативно-правове підґрунтя дошкільної освіти. Програми розвитку дітей раннього і дошкільного віку	10	10
3.	Різноманітність наукових досліджень в Дошкільній освітології	10	10
4.	Проектування розвивального предметно-ігрового середовища в умовах родинного виховання та ЗДО	17	19
5.	Технологічна складова розвитку, навчання й виховання дітей дошкільного віку	13	12
6.	Використання інтерактивного навчання і виховання в роботі з дітьми дошкільного віку	10	9
7.	Використання рефлексії як умови реалізації принципів педагогіки розуміння сучасного вихователя ЗДО	15	18
	Усього	90	98

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів навчання здобувачів здійснюється під час проведення навчальних занять (лекційні, практичні) та самостійної роботи.

Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

За накопичувальною 100 – бальною шкалою	За національною шкалою	
	для екзаменів, звітів з практики, курсових робіт	для заліків
90 – 100 балів	відмінно	зараховано
89 – 75 балів	добре	
60 – 74 балів	задовільно	
26 – 59 балів	незадовільно	не зараховано
0 – 25 балів	неприйнятно	

Оцінку «відмінно» (90-100 балів) заслуговує здобувач вищої освіти, який продемонстрував всебічні, систематичні й глибокі знання навчально-програмного матеріалу, уміння без похибок виконувати завдання, передбачені

програмою, опанував основну й додаткову літературу, рекомендовану навчальною програмою, засвоїв значущі для майбутньої кваліфікації підвалини основних дисциплін, виявив творчі здібності в усвідомленні, засвоєнні й застосуванні навчально-програмного матеріалу;

оцінку **«добре» (75-89 балів)** заслуговує здобувач вищої освіти, який продемонстрував ретельне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконав передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу, рекомендовану навчальною програмою, показав систему засвоєних знань з дисципліни та здатність до їх самостійного поповнення й оновлення під час подальшої навчальної роботи й професійної діяльності;

оцінку **«задовільно» (60-74 бали)** заслуговує здобувач вищої освіти, який продемонстрував знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, потрібному для подальшого навчання та майбутньої роботи за спеціальністю, впорався з виконанням завдань, передбачених програмою, але припустився помилок у відповіді на екзамені та під час виконання екзаменаційних завдань, хоча має необхідні знання для їх усунення під керівництвом викладача;

оцінку **«незадовільно» (26-59 балів)** виставляється здобувачу вищої освіти, який має прогалини в знаннях основного навчально-програмного матеріалу, припустився принципових помилок у виконанні передбачених програмою завдань, і не може продовжувати навчання без виконання додаткових завдань з відповідної дисципліни;

оцінку **«неприйнятно» (0-25 балів)** виставляється здобувачу вищої освіти, який не надав для перевірки потрібну кількість правильно виконаних завдань, пропустив без поважних причин значну кількість занять (більше ніж 50%), і не може продовжувати навчання без проходження повторного курсу навчання.

У разі отримання оцінки «незадовільно» здобувач має право на два перескладання: викладачу та комісії.

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за лекції здійснюється за такими критеріями: присутність здобувача на лекції, складання її конспекту та активна участь у перебігу лекції.

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти, отриманих під час практичного заняття здійснюється за такими критеріями:

- під час опитувань – за повну й ґрунтовну відповідь на сформульоване запитання з теми заняття;
- під час тестування – за правильні відповіді на запитання тесту з теми заняття;
- у процесі виконання ситуаційних вправ і завдань – за запропонований правильний алгоритм (послідовність) виконання завдання; за знання теоретичних основ проблеми, порушеної в завданні; за володіння формулами й математичними методами, необхідними для виконання завдання; за отриманий правильний результат.

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в процесі написання поточних, проміжних контрольних робіт здійснюється за правильні відповіді на всі питання роботи.

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти під час контрольного заходу здійснюється за правильні відповіді на питання.

Оцінювання рефератів та презентацій за визначеними темами здійснюється відповідно до таких критеріїв:

- за повноту та використання сучасних концепцій і джерел інформації (крім лекційного конспекту, має бути ще не менше трьох джерел інформації);

- за оформлення роботи згідно з вимогами і наявність посилань на використану літературу та джерела;

- за наявність змістовних висновків;

- за глибокі знання навчального матеріалу, що містяться в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах.

У разі виявлення невідповідності результатів навчання окремим критеріям із тієї чи тієї форми контролю знань кількість балів, яка виставляється здобувачу, може бути знижена:

- за неповну відповідь;

- за кожну неправильну відповідь;

- за невчасне виконання завдання;

- за недостовірність поданої інформації;

- за недостатнє розкриття теми;

- за відсутність посилань на літературні джерела.

Результати поточних контролів рівня знань здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання (у вигляді певної кількості отриманих балів) обов'язково доводяться викладачем наприкінці кожного заняття до їхнього відома, виставляються в Журнал обліку роботи академічної групи та є підставою для одержання допуску до підсумкового контролю.

Підведення підсумків поточної роботи здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється в період від останнього практичного та/або лабораторного заняття до дня консультації перед екзаменом із цієї дисципліни, підставою чого є графік екзаменаційної сесії. На останньому аудиторному занятті викладач має оголосити здобувачам вищої освіти відкрито (за присутності академічної групи) накопичені ними бали поточного оцінювання за результатами навчання з навчальної дисципліни, отримані під час лекційних, практичних та/або лабораторних занять, та за виконану самостійну роботу.

Перед екзаменом згідно розкладу екзаменаційної сесії обов'язково проводиться консультація. Під час консультації викладач доводить до відома здобувачів, хто з них і з яких причин є не допущеним до екзамену; знайомить із порядком проведення іспиту; відповідає на теоретичні чи практичні запитання здобувачів, пояснює певні теоретичні положення, аспекти їх практичного застосування.

Допуск до підсумкового контролю з навчальної дисципліни становить 60 балів, визначається як сумарна мінімальна кількість балів, яку має набрати здобувач вищої освіти для отримання позитивної оцінки «задовільно», крок шкали – 1. При цьому межа незадовільного навчання становить 59 балів.

Допуск здобувача вищої освіти до складання екзамену з певної дисципліни відбувається незалежно від результатів навчання з інших дисциплін.

Здобувачі вищої освіти, які за поточним оцінюванням у семестрі мають результат навчання з дисципліни 60 балів і вище, можуть, за бажанням, бути:

– звільнені від складання екзамену й отримати в результаті оцінювання **60-80 балів**, що відповідають кількості балів поточного оцінювання з навчальної дисципліни;

Звільнені від складання екзамену й отримати в результаті оцінювання **81-100 балів**, що відповідають кількості балів поточного оцінювання з навчальної дисципліни, за відсутності пропусків занять з усіх предметів семестру без поважних причин (**до 10%**), але за обов'язкового надання в деканат виконаних самостійних завдань з відповідної дисципліни;

– допущені до складання екзамену (у деканат обов'язково надається аркуш відповіді здобувача).

Навчальна дисципліна оцінюється максимальною оцінкою у 100 балів.

Здобувач вищої освіти може підвищити оцінку, яку він отримав за результатами роботи в семестрі, під час складання екзамену в період сесії.

Якщо здобувач вищої освіти під час навчання отримав оцінку нижчу, ніж за результатами роботи в семестрі, у відомість обліку успішності виставляється підсумкова оцінка за результатами роботи в семестрі.

Результати семестрового контролю обов'язково оголошуються екзаменатором здобувачам після перевірки їхніх робіт (того ж дня) і заносяться у відомість обліку успішності та залікові книжки здобувачів, а письмові роботи передаються до деканату на зберігання.

У разі, якщо здобувач вищої освіти не з'явився в протягом залікового тижня, у відомість обліку успішності ставиться запис «не з'явився».

Здобувач, який протягом семестру не набрав 60 балів з навчальної дисципліни, вважається недопущеним до складання заліку з цієї дисципліни, й у відомість обліку успішності ставиться запис «не допущений».

6. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: завдання для вхідного, поточного та підсумкового контролю, взаємоконтролю (взаємооцінювання), самоконтролю (рефлексія, самооцінювання), тестового контролю, усного, письмового опитування, оцінювання самостійної роботи (наукове повідомлення, доповідь, кросворд, мультимедійна презентація, ведення щоденнику спостережень, розробка конспектів тренінгів), екзамен.

Перелік питань до екзамену

1. Генеза поняття «освіта»
2. Освітологія як галузь міждисциплінарного наукового знання
3. Характеристика поняття «освітологія»
4. Основні завдання освітології
5. Становлення і розвиток дошкільної освітології в Україні

6. Етапи розвитку дошкільної освітології
7. Аналіз державних документів дошкільної освіти в Україні (Витяг з Конституції України).
8. Аналіз державних документів дошкільної освіти в Україні (Витяг із Державної національної програми «Освіта» (Україна ХХІ століття)).
9. Аналіз державних документів дошкільної освіти в Україні (Національна стратегія розвитку освіти в Україні до 2021 р.).
10. Аналіз державних документів дошкільної освіти в Україні («Закон України про дошкільну освіту»).
11. Аналіз державних документів дошкільної освіти в Україні (Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) (2021 р.)).
12. Сучасні парадигми дошкільної освіти в Україні.
13. Концепція розвитку дошкільної освіти в Україні (аналіз останньої концепції).
14. Сучасні тенденції змін в дошкільній освіті (згідно останніх державних указів і постанов).
15. Модернізація змісту дошкільної освіти: державні програми розвитку дітей дошкільного віку, регіональні, парціальні та авторські.
16. Державна програма розвитку дітей дошкільного віку «Я у Світі».
17. Державна програма розвитку дітей дошкільного віку «Дитина».
18. Державна програма розвитку дітей дошкільного віку «Дитина в дошкільні роки».
19. Державна програма розвитку дітей дошкільного віку «Українське дошкілля».
20. Державна програма розвитку дітей дошкільного віку «Соняшник».
21. Державна програма розвитку дітей дошкільного віку «Впевнений старт».
22. Українські науковці про дошкільну освіту: основні напрями досліджень.
23. Дослідження базової професійної компетентності вихователя ЗДО.
24. Основні тенденції наукових досліджень в галузі дошкільної освітології.
25. Останні наукові дослідження в галузі: формування здорового способу життя.
26. Останні наукові дослідження в галузі: технології використання матеріалізованих засобів у навчанні ЕМУ дітей старшого дошкільного віку.
27. Останні наукові дослідження в галузі: духовно-моральне виховання дошкільників на християнських цінностях.
28. Останні наукові дослідження в галузі: екологічна освіта в закладах дошкільної освіти.
29. Інноваційні тенденції розвитку сучасної системи дошкільної освітології
30. Джерела та носії нового в дошкільній освітології
31. Класифікація освітніх інновацій
32. Ознаки інноваційної освіти

33. Освітні інновації в галузі дошкільної освіти за кордоном.
34. Особливості розвивального предметно-ігрового середовища в умовах ЗДО.
35. Основні риси розвивального предметно-ігрового середовища в родині.
36. Проектування розвивального предметно-ігрового середовища.
37. Сучасні технології, які використовуються в закладах дошкільної освіти.
38. Ігрові технології в роботі з дітьми дошкільного віку.
39. Stream-технології в роботі з дошкільниками.
40. Поняття «інноваційна культура», «інтерактивне навчання і виховання», його сутнісні та структурні характеристики в дошкільній освітології.
41. Доцільність використання інтерактивних технологій навчання і виховання в дошкільній освітології.
42. Аналіз поняття «рефлексія».
43. Педагогічна рефлексія вихователів закладів дошкільної освіти.
44. Структура рефлексивної культури педагога.

7. Рекомендована література

Основна:

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція). URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf.
2. Безсонова О. Мистецтво перших кроків: довідник-порадник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2019. 144 с.
3. Богуш А. М. Педагогічні виміри Василя Сухомлинського в сучасному освітньому просторі: монографія. Видання 2-е, доопрацьоване, доповнене. Кам'янець-Подільський: ТОВ «Друкарня Рута», 2018. 392 с.
4. Закон України «Про освіту». URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1060-12>.
5. Освітологія: хрестоматія. Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів / Укладачі: В. О. Огнев'юк, С. О. Сисоєва. К.:ВП Едельвейс, 2018, 456с.

Допоміжна:

1. Впевнений старт: книга вихователя: методичний посібник. У 3-х частинах. Ч. 3 / наук. ред. Т. О. Піроженко; заг. ред. О. Ю. Хартман. К.: Українська академія дитинства, 2018. 184 с. . Впевнений старт: книга вихователя: методичний посібник. У 3-х частинах. Ч. 3 / наук. ред. Т. О. Піроженко; заг. ред. О. Ю. Хартман. К.: Українська академія дитинства, 2018. 184 с.
2. Гавриш. Н., Нерянова С., Піроженко Т. Державний стандарт: аналізуємо зміни / *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2021. №2. С. 4-13.

3. Гавриш Н. Разом грати цікавіше, разом грати веселіше! / *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2020. №4. С.4-8.

4. Мороз-Рекотова Л. В. Професійно-комунікативна культура вихователя закладу дошкільної освіти: навчальний посібник. Харків: Видавництво Іванченка І. С., 2020. 208 с.

5. Половіна О., Кондратець І. Артосвіта: навчально-методичний посібник. К.: Київ ун-т ім. Б. Грінченка, 2022. 556 с.

6. Проект концепції розвитку дошкільної освіти в Україні, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 02.04.2020 № 270.

7. Тимофеева І. Я у світі комп'ютерної грамоти (методичні поради). Маріуполь: ТОВ «ППНС», 2017. 136 с.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція). URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf.

2. Всеукраїнська громадська організація «Асоціація працівників дошкільної освіти». URL: <https://www.doshkillia.ua>.

3. Державна програма „Вчитель”. URL: http://www.upk.org.ua/load/zakonodatelnye_akti/gosudarstvennaja_programma_quot_uchitel_quot_derzhavna_programma_quot_vchitel_/6-1-0-99.

4. Журнал з дошкільного виховання «Джміль». URL: <https://jmil.com.ua>.

5. Загальні відомості про вищу освіту в Україні. URL: <http://www.mon.gov.ua/education/higher/higher>.

6. Закон України „Про вищу освіту”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.

7. Закон України „Про дошкільну освіту”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text>.

8. Закон України „Про освіту”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.

9. Закон України „Про охорону дитинства”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text>.

10. Конвенція про права дитини (20 листопада 1989 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text.

11. Лабораторія дошкільної освіти і виховання Інституту проблем виховання НАПН України. URL: <https://ipv.org.ua/category/about-labs/pre-lab>.

12. Міністерство освіти і науки відділення «Дошкільна освіта». URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/doshkilna-osvita>.

13. Національна стратегія розвитку освіти України на період до 2021 року. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>.

14. Освітня програма «Впевнений старт» та навчально-методичне забезпечення. URL: <https://vstart.com.ua>.

15. Проект концепції розвитку дошкільної освіти в Україні (02.04.2020). URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-proponuye-dlya-gromadskogo-obgovorennya-proyekt-konceptsiyi-rozvitku-doshkilnoyi-osviti>.

16. Указ президента України „Про національну доктрину розвитку освіти в Україні в XXI ст.” URL: <http://osvita.ua/legislation/other/2827>.

17. STREAM – освіта для дошкільників (група у ФБ). URL: <https://uk-ua.facebook.com/groups/1674297176161226>.

9. Посилання на дистанційний курс

Сторінка курсу в Moodle:

<http://ddpu.edu.ua:9090/moodle/course/view.php?id=1314>